

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP

y Épen Sylvester estéje volt 7-8 óra-
y kor. Egy 35-40 személyre való asztal gaz-

a ház szombati ülésén adott válaszában így fejtette le az állapotokat:

Gr. Csáky Albin vallás és közoktatásügyi miniszter kénytelen elismerni, hogy a mi a konkrét fegyelmi ügyet illeti, a lapok ez irányú közleményei nagyobb részben megfelelnek a valóságnak. Igaz, hogy a könyvtári osztályban alkalmazott muzeumi tisztviselők közül kettő idegen neveket adott a saját könyveit, sőt az egyik segédőr saját munkálatait is eladta a muzeumnak. Az is igaz, hogy segédőr egymaga mint becselő és mint vevő szerepelt egyes esetekben. (Egy hang; Panama!) Nem áll azonban az, hogy a hivatalnokok mesés áron adták volna el munkáikat, mert szakértők véleménye szerint a tárgyakat mindössze 41 fr. 10 krral fizette tul a muzeum. A segédőrt terheli az a mulasztás, hogy a „növendék-napló“-t a melybe a megvett tárgyak bevezetendők, évek hosszú során át elhanyagolta a miért az őrt is terheli a felelősség. (Nagy zaj a szélső baloldalon. Felkiáltások: Az igazgatót! Annak semmi közelesség!) Kijelenti még a miniszter, hogy a bűnvádi eljárás a vizsgálat során semmiféle alap nem merült fel mert semmiféle körülményből nem volt megállapítható hogy az illetők eljárása csalási szándékból történt volna. E konkrét fegyelmi ügy szülő elbírálása alatt volt és az általa megállapított fegyelmi ítélet szerint sem az egyik, sem a másik tisztviselő nem maradt a nemzeti muzeumban.

A mi a vizsgálat folyamán fölmerült körülményeket illeti, sajnosan kiderült, hogy középkori irattár állományából tizenhárom darab középkori kódex hiányzik. Ezek közt Galeotinek híres krónikája és négy középkori miniatűr imádságos könyv. Azt a körülményt, hogy a művek miképp veszttek el, nem lehetett megállapítani; mert a kézirat gyűjteményt már régtől fogva nem darab-számba adták át a hivatalba lépő tisztviselőknek. Az ügynek ez a része még befolyásol: szóló közelességének tartja erre vonatkozólag külön vizsgálatot elrendelni s ezt teljes részletekkel és szigorral kiterjeszteni mindazokra, a kiknek a mulasztásban bármilyen részük lehet. Mielőtt az ügy befejezve lesz, erről is fog a háznak jelentést tenni. Megnyugtatta a házat, hogy a Pray-kódex sértetlenül maradt.

Az egész muzeum ügyére vonatkozólag közelessége kijelenteni, hogy a könyvtári osztályt kivéve, a többi osztályokban teljes rend uralkodik, mindazáltal felhívja a muzeumi bizottságot, hogy szigorúbb intézkedések céljából terjessze eléje megfelelő javaslatot. Ez meg is történt és már legközelebb szigorúbb intézkedések lépnek életbe. Az, hogy a három muzeumi tisztviselő rokonságban áll a muzeumi igazgatóval, eddig semmiféle inkonzisztenciát okozott nem szolgáltatott. Külön független férfiakból álló bizottság alakítására nincs szükség, mivel ily bizottság már tényleg van, mely igen gyakran hasznos véleményt adott a miniszternek. Arra nincs szükség, hogy a képviselőháznak évről évre jelentést tegyen a muzeumi tárgyak szaporodásáról, mert az a közoktatási állapotról szóló jelentésben benne van.

A Kossuth-ratokra részre a tényállás a következő: 1873-ban halt meg Veres Pál, ki egykor Kossuth Lajosnak titkára volt. Pár hónappal az ő halála után örökösei felajánlották Veres Pálnak gyűjteményét megvételre a magyar nemzeti muzeumnak. Az akkori közoktatásügyi miniszter, hivatalból először, előbb megvizsgálta, vajjon érdemes-e azokat megszerezni a muzeum számára a mikor az meg volt állapítva, hogy igenis érdemes, megbízta kiküldöttjét, hogy állapítsa meg, vajjon az illetők jogszerű tulajdonosai-e ezen tárgyaknak, és ekként megvehetők-e a tárgyak az illetőktől? És miután az illetők kitüntették a hagyatéki beszavatozási okmányával, hogy Veres Pál ösz-

szes ingói és ingatlanai nekik adtak át tulajdonul, a szerződés velük megkötött, és a magyar nemzeti muzeum, ugy emlékszem, 3000 forint áron megvette az iratokat. (Közbeiktatás a szélsőbalon: Tudták, hogy Kossuthé!) Mikor a lapok ezt közölték, Kossuth Lajos egyenes megbízásából boldogult Simonyi Ernő utána járt a dolognak, és miután a tényállásról meggyőződött volt, ő maga beszüntette ezt az utánjárást. Közelességem tartom még felemlíteni erre vonatkozólag, hogy ennek a gyűjteménynek egy igen jelentékeny része könyvekből áll, mely könyvek mindegyikében Veres Pál bélyege van, másodsorban áll kéziratokból, melyeknek nagy része Veres Pál sajátkezű másolata. Aztán nyilvános jellegű iratok vannak ott, pld. megyei gravimális előterjesztések a volt Pesti Hirlap szerkesztőségének irata, a védegyelvi iratai. Magánlevél mindössze 37 van a gyűjteményben és a 37 közt van olyan 7, mely egyenesen Kossuth Lajos személyére szól. Ezekből a körülményekből azt méltóztatik kivenni, hogy az illetők jogszerű tulajdonosai voltak ennek a gyűjteménynek.

Károlyi Gábor gr. Nem áll!

Lukács Gyula: Egész ország tudja, hogy nem áll. (Zaj a szélsőbalon.)

Károlyi Gábor gróf: Nem áll! (Mozgás jobboldal.)

Elnök: Kérem akkor szólni, a mikor fel van írva.

Csáky Albin gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter: Tudtommal nem a képviselő uré a szó, ha később kíván hozzájárulni, nyugodtan hallgatom. Mondom a hagyatéki beszavatozási okmány alapján mutatták ki az illetők, hogy jogszerű tulajdonosok. Kossuth Lajos megbízta, boldogult Simonyi Ernő, mikor meggyőződött az ügy állásáról, beszüntette az eljárás. Ezek alapján, t. képviselőház, azt hiszem, hogy sem mód, sem szükség nincs arra, hogy bármilyen rendelkezés a mi részünkről a tehetetlenben történjék. (Helyeslés a jobboldalon.) Kérem a t. házat, méltóztatassék válaszat tudomásul venni. (Helyeslés a jobboldalon.)

Nyugodt viszony(?)

A Pol. Korr. Budapestirol a következő furcsa levelet iratja magának:

A képviselőház tárgyalásai — ha hébe-hóba igazottabbak is és habárinnen is, tulajdonban vannak néha támadások — egészen mégis objektív jelleggel bírnak és Wekerle s az ellenzéki pártok között a viszony nyugodt és békés. Sőt észrevehető az is, hogy a kormánypárt és a nemzeti párt között az érintkezési pontok napról-napra szaporodnak (?) úgy, hogy azok, akiknek az nincs inyére, folytonosan új kérdések fölvetésén fáradoznak, pusztán csak abból a célból, hogy a jelzett békés viszonyt megháborítsák.

De bizni lehet abban, hogy ez nem fog sikerülni. Az egyházpolitikai agitáció a klerus alsó rétegei részéről egyre nagyobbodik ugyan de a kivánt célokat nem éri el.

A kormány semmi által sem engedi magát megháboríttatni békés, világos és szilárd elveken alakuló akcióijában és ez a nyugodt és határozott magatartás nemcsak a kormánypártnak imponál, hanem az ellenzéknek is mely egyébként a kérdésekben a kormány mellett engaeálta magát.

Wekerle miniszterelnök a közjogi kérdések taglálásánál is megnyerte az ellenzék elismerését, vagy legalább nyugtatta azt — anélkül, hogy a legkevésbé is eltávozott

volna a főnálló közjogi alaptól. Nem tette ezt a hadügyi kérdésekben sem.

Ha Apponyi gróf az e téren uralkodó nehézségek felátjárja és a tervezett reformokra vonatkozólag adott ígéreteit komolyan veszi, (!) akkor nem tagadhatja meg a reformoknál közreműködését.

A közvélemény legalább követeli ezt tőle az ország érdekében.

Vármegyék a jövőben.

Hieronymy belügyminiszter pénteki beszédével foglalkozva a „P. N.“ igen érdekes fejtegetésekkel fűz a jövőben megvalósítandó reformszemekhez.

A vármegyék sorsát és helyzetét így írja le:

Közigazgatásunk miszeri a vidéken ismeretesebb. Programbeszédében a miniszter ezeket megerősítette. Egyszersmind megjelölte a módokat, a mint a bajokon segíteni akar. De nem merítette ki a kérdést, hanem csak három javaslatra nézve nyilatkozott, melyeket sorrendben elsőnek tesz. E sorrend megállapításában a pártpolitikának és taktikának is van része.

Első a közigazgatási bíráskodás, a község védelmére a hivatalos önkény ellen, második a fegyelmi törvény, melyet a nemzeti párt a legerélyesebben követelt, mint legfontosabb feltételét annak, hogy a közigazgatási javaslatok járuljon.

Ez biztosíthat a miniszteri önkény ellen, s egyszersmind a rendnek alapja. Ezt megadja Tisza és Szapáry makacsul vonatkoztat, meg akarván tartani a miniszteri diskreczionális kabinet-juszticiát az összes tisztviselő felett Magyarországon.

E két törvényjavaslat elsőbbsége új ígért és engedmény az ellenzéknek. Egyszersmind beismerése, hogy igaza volt és hogy a fegyelmetlenség és igazságtalanság az ország közigazgatásában tarthatatlan állapotokat teremtet.

Míg e törvények eldőlnek, addig se maradhat a vármegyék adminisztrációja jelen állapotában. S itt, míg jelen rendszer fennáll, a főispánok kérdése lép előtérbe, mert ezek a miniszterium delegált képviselői és a megyei kormányzás vezetői.

Hieronymy beszédében a főispáni kart védelmére vette. Előzárólagi tény volt, melylyel a testületnek, mint főnökük tartozott, de ez nem több azon illendőségnél, mint mikor Jekelfalussyról csak annyit mondott, hogy ő, a miniszter, felelős tanácsosáért.

Ép így illeti, hogy pártfogásába vegye a józaváló főispánokat, milyenek tagadhatatlanul vannak, de koncedálta, hogy vannak, kik nem egészen felelnek meg állásuk nemesebb hivatásának.

Hogy ezek közül melyeket fel fognak menteni, a miniszter bejelentette. Nem nevezhetjük meg őket, de elmondhatjuk, hogy ha a budget-vita két hétig még készt volna, a belügyminiszter a megtörtént személyváltozásokra már hivatkozhatott volna. És nem kis számmal lesznek a távozó főispánok.

A milleniumi kiállítás.

Budapest, jan. 14.

Ma tárgyalta és fogadta el a képviselőház közgazdasági bizottsága azt a törvényjavaslatot, a mely egyik részében gondoskodik a kiállítás biztositási alappjáról, másik részében pedig kimondja a kiállításnak 1896-ra való elhalasztását. Az előadó: Miklós Ödön, a ki a javaslatot a bizottsággal megismertette, főképp azzal érvelt az elhalasztás mellett, hogy czélszerűbb, ha a kiállítás is akkor nyílik meg, a mikor a milleniumi emlékek szentelt különböző középületek is elkészülnek.

Az előadó után felszólt Lukács Béla kereskedelmi miniszter, a ki a kiállításban a milleniumi ünnep egy kimagasló részét látja. A kormány abban állapodott meg, hogy a milleniumi maradó művek létesítésével is ünnepeltessek meg és körülbelül ama művek elkészülését reméli, melyeket az indoklás felsorol s a melyek közt a Vaskapu megnyitása nemzetközi jelentőséggel is bír. A kérdéses munkák mindannyian a komoly megvalósítás stádiumában vannak.

Befejezésük azonban 1895-ben lehetetlen lenne. Ezért óhajtja, hogy a kiállítás is akkor nyíljék meg, a midőn e művek elkészülnek. Ipari szempontból s a kiállítás siker szempontjából sem tartja azt szülő célzatlannak. A javaslat többi rendelkezésnek célja megadni az alapot a további működésre. Az egy millió frtnyi biztosítási alapot szülő a körülményeknek teljes megfontolásával kéri s azt hiszi, hogy e keret teljesen megfelel viszonyainknak; számol azzal, hogy egyfelől ne terjeszkedjünk az okoskeri korlátokon túl, másfelől, hogy e keretben olyképp rendeztessék a kiállítás, hogy az alkalomhoz és a nemzethez teljesen méltó legyen. A lezrealisabb számítás szerint körülbelül 3 millió fog a kiállítás céljára rendelkezésre állani. A program fölve az, hogy a kiállítás a történeti fejlődést minél inkább feltüntesse. A miniszter az egész társadalom buzgó támogatását kéri.

Herich Károly nem zárkóznék el az elől, hogy a kiállítás nemzetközi legyen. Minden államot fel kellene szólítani, hogy a saját költségén építtessen pavilonokat a Keltet képviselte meg épen nagyon szükséges.

Gróf Szapáry László azt az eszmét veti fel, hogy rendezzen a kormány a milleniumra csakis történeti és iparművészeti tartalom. A gazdasági termelés bemutatása történjék meg a jövő század elején általános világkiállításán.

Gróf Zichy Jenő jobban szerette volna, ha a kiállítás 1897-re marad. Ha általános nemzeti kiállítás rendeztünk: akkor nem elég se a pénz, se az idő.

Lukács miniszter megjegyzi, hogy a kiállítás történetének nemzeti jellege nem zárja ki oly külföldi tárgyak bemutatását, a melyek a magyar néppellett összeforrtak. A történeti kiállítás egyházi, társadalmi és katonai csoportból fog állni. A milleniumra vonatkozólag külön törvényre alig lesz szükség.

Gaál Jenő nem tartja az egy milliót elegendőnek, ha az ünnephez méltó kiállítást akarunk rendezni a fővárosnak, a mely a legnagyobb hasznát fogja buzni, többet kellene áldozni, mint 100,000 forintot. A kiállítás nemzeti lesz: ez már el van döntve. Nemzetközi kongresszusnak rendezésével kell a külföld figyelmét ide terelni. Ezt az eszmét Lukács miniszter is helyesli. A főváros nagyobb hozzájárulását sürgette ezután gróf Batthyány Tivadar is és felveti még azt a kérdést: nem rendez-e a külföld is 1896-ban kiállításokat. A miniszter megnyugtató válasza után a bizottság a javaslatot változatlanul elfogadta.

Panama-botrány.

Páris január 14.

A pör tárgyalása.

Baihaut kimerítő vallomást tett. A vizsgálóbíró felolvasta előtte azokat a nyilatkozatokat, melyeket Lesseps a felelősségi törvényszéknek tett. Baihaut egy pillanatra megrendült, aztán egy ideig még mindenféle tarthatatlan kifogással igyekezett helyzetét segíteni, míg végre belátta, hogy minden erőlködése hasztalan, bűnösségét beismerte.

A Gaulois ma egy 1888-ik évi párbajjegyző könyvet közöl. Mariette, egy vidéki lap szerkesztője azt írta Baihautról, hogy megvesztegethető. Baihaut segédei, kiknek egyike Casimir-Périer a képviselőház mostani elnöke volt, levelet írtak megbízójuknak, melyben a többi közt ez állt: „Nem engedhetjük meg, hogy kardját azzal az emberrel összemérje, a ki azt írta, hogy őn csak akkor volna méltó arra, hogy őnel megverkedjék ha ártatlanságát az esküdtsek előtt bebizonyítja.”

Az államügyészség a Panama-ügyet lehetőleg gyorsan akarja az esküdtsek elé vinni. A Baihaut-per azonnal követni fogja a most folyó pert. Lesseps, Fontane és Cottu az egyik vádlottak padjáról a másikra kerülnek. Azok a parlamentárisok, kik ellen vádat emelnek, a Baihaut-perben fognak mint vádlottakat szerepelni. Legkedvezőbben áll Jules Roche ügye. Ugy látszik, hogy csakugyan balfogást követtek el, mikor a volt kereskedelmi minisztert egy másik jelentéktelen Roche helyett vádolták.

Ez a balfogás oly menthetetlen, hogy most még eddig az bevallani. A mai nap megalkalta eddig a várakozást. A képviselőház eddig sem nyújtottak át kiadási kérvényt csak tárgyi törvényjavaslatokat a törzsedő és a bankjegyeknek négy milliárdra való felemelése tárgyában terjesztettek el. A felfolyamodási törvényszék ma nem tartott ülést, ma nem fogtak el senkit és senki kompromittálva nem lett.

Támadás Carnot ellen.

A Figaro azt tanácsolja Carnot köztársasági elnöknek, hogy mondjon le. Carnot tudja, hogy hadjáratot indítottak ellene. Most még nem népszerűtlen, de a közönség már rebesgeti, hogy a botrányokról már régen volt tudomása s a kompromittáltak neveit is ismerte, s azért a vádból ő reá is háramlik.

Nem volna nehéz bebizonyítani, hogy Carnot a köztársaság szempontjából helyesen járt el, de a kedélyek most olyan állapotban vannak, hogy könnyen elragadtathatják magukat.

Legjobbhan cselekednék Carnot, ha okos üzenetben kijelentené, hogy állását a köztársaság érdekében megváltja. Erre aztán a Figaro szerint olyan elnököt választanának, a ki Pionnak nyílt, türelmes és tiszteletre méltó köztársaságát valószínűleg meg.

Az Erd. Irodalmi társaság.

Az erd. irodalmi társaság tegnap tartotta meg januári felolvasó ülését az irodalmi társaság tagjai nélkül. A társaság felolvasó üléséről a hallgató közönség valószínűleg több sikert remélt, mint a társaság tagjai és ennek a körülménynek lehet tulajdonítani, hogy a kereskedelmi akadémia díszterme szépen megtelt előkelő női közönséggel. Azokon a helyeken pedig, hol a társulat tagjai szoktak helyet foglalni, egy-két felolvasó és a hivatalos személyzet tengődött, s hajlandók vagynak hinni, hogy ezeket az

dagon megterítve hideg és meleg étkekkel, elő és csinált virágokkal, fényes kandellaberekkel és ragyogó gyümölcsösökkel. A teremben karosszékek, kereketek, szőnyegek. A falon Garibaldi, Cavour, Viktor Emanuel és egy néhány tájkép. A menyezeten élénk színtű freskók. Egy pár üvegalmárium régi porcelánlával és ezüst formával. A márvány kandallóban a fekete fenyő illatozó tüze.

Ez a színpompa, ez a hangulatos berendezés, ez az otthonias légkör — mindez észbe juttatja az utazókat, hogy más vidékre, más országba, más világba érkezett. Derült mosolygással kinálgatótt nyársonstult párolgó csirkével egy tiszta öreg asszony; egy kis leány boros palacsokt gyors felbontásával volt elfoglalva; egy másik gyermek számolat hozott a pénztárról és aprópénzt tálcákon.

Csodálatos. Ezek az emberek ott születtek, ott élnek Ausztria társaságában. Még csak egy patak sem választja el a két országot. És mégis minden másként van itt, mint amott. Más szokás, más élet, más hangulat. Sem az öreg asszony, sem a kis leányok egyetlen szót sem tudnak németül. A doktor tudományának tehát itt vége szakadt. Elűztük angol tudományunkat. Nem ért semmit. Neki estünk a francziának. Nem boldogultunk. Olaszul pedig nem tudunk. Végre is a némák mesterségéhez folyamodtunk, s újaink segítségével készítettük el a számlát.

A magyar ember sokat elmélkedhet ezen a ponton. Hozzáért bejőhet Pozsonyfelel az idegen, végig futhat Predealig s a vonatvezetők „mehe!” kiáltásán kívül jó-

formán semmiből sem veszi észre, hogy magyar földön van. A vasuti hirdetésekét épen úgy megkapja németül, mint magyarul. A személyzet épen úgy tud németül, mint magyarul. A pénz épen olyan, mint Ausztriában. A pinczér németül szól hozzá. A kucpában németül társalog a katonatiszt, a zsidó, a rájzender. Az étkezés osztrák szokások szerint. Az étlap fele német. A trinkgeldet németül köszönik meg. A fináncz, a katona, a csendőr, a hordár, a kalauz osztrák egyenruhát visel. A kereskedő osztrák szokásoknak hódol. Csak az alföldi kútgémekek, a nádfelel tanyák és a melázó gölyök emlékeztetik arra, hogy magyar földön utazik.

JARÓ KELLŐ.

Egy nagy család.

M. Kernhamtól.

Az „Ellenzék” számára fordította: AMICA.

VI.

(Folytatás) (12.)

Ez a meghívó levél, mely egy tündérországból látszik hozzánk jönni, mit nem jelent nekünk!

Tudom, hogy mi lesz a következtetés — Stella soha sem fog a szegénység borzalmához vissza jönni; anyám és én élvezni fogjuk a szünidőket; de midőn annak vége lesz, menhelyet kell magunknak keresni valahol és nekem alkalmazást kell kapnom, hogy pénzt szerezhsek, a midőn anyámmal együtt megélhetünk. Ej, kettőnknek nem fog sokba kerülni az élet, midőn Stella a saját házába fog menni. Nekem nincsenek költséges izléseim, s az anyámat több kényelemmel láthatom el, csak legyek oly szerencsés és ta-

láljak egy olyan jó helyet, a milyen a Wardellnéé volt; és ha nem találom, mi kilencszáz forintból is megtudunk élni. E pontnál nevének az említése rázott fel a gondolatomból.

„Gertit nem vihetjük magunkkal” — ezek a rettenetes szavak érintik a fűlaimet és Stella oly szilárdan és határozottan mondja azokat, mi minden ellenmondást kizár. — „Ő maga is beláthatja, hogy az lehetetlen.”

— Stella! — kiáltom, s rémülve hanyatlom vissza a karosszékre.

— Édesem, én azt gondolom, hogy el kell öt vinnünk. — Jegyzi meg az anyám, ugy nézve rám, mint rendszeren, mintha a család gonosz lelke lennék.

— Kell? Dehogy kell! Mi nem vihetjük el őt! Hogy iltöztetne mind a kettőnket tisztességesen? Anyám, ugyan mire gondol? Azt gondolja, hogy rongyokban mehetünk Oaklandba? És én mellettem még anyámról is kell gondolni — és tudja maga, hogy mi a mi jövedelmünk?

— És tényleg én nem fogok elmenni, ha csak kellően nem lesznek iltözködve — mondja Stella határozottan. Rögtön kihirdetnénk a szegénységünket.

— Nem látom, hogy hogy tehetnénk másképpen. Vette észre, hogy mit mond a levél végén? „Ez különösen a kis Gertit ohajtja meg vissza jönni. Ő még a gyermekszobában volt, midőn utóljára láttam és nagyon megszerettem. Kedves kis jószág, azóta nagy leány lett belőle.” — Ez egészen az Andley Mari morda — mondja az anyám, amint a levelet összehajítja. És ő mindig komolyan érti azt, amit mond. Nem mehetünk Gertit nélkül.

— Ha anyám hallgatott volna Wardellnére — mondom keserűen — ugy egy időre teljesen megszabadulhatott volna tőlem és azt mondhatta volna Andleynének,

hogy: „korábbi meghívás következtében — stb.” — Anyám tudja a többi.

— Azt ajánlotta Wardellné, hogy magával viszi? Mit jelent ez? — Kérde Stella élesen.

— Igen, ő azt az ajánlatot tette, hogy a tengerpartra visz magával, azon feltételt alatt, hogy hasznossá tezem magamat a az uti költségem és ellátásom fejébe dolgozom — válaszulom mogorván.

— És anyám visszautasította? — Ó, anyám, anyám, mi jutott magához, hogy azt tévé? — kiáltja Stella. — Ha elgondolom, hogy anyám ilyen ajánlatot kapott, és visszautasította — tényleg visszautasította azt! — Oh, ha én itthon lettem volna!

Anyámat nem nehéz kiolvasni és én elég világosan látom, hogy lelke a pillanatban a megbánás és harag közt ingadoz.

— Csak hat hétre vitte volna el — mondja végre — és Stella, én nem tudom el, hogy minden közönséges teremés, a ki nek ide tetszik jönni, és a pénzével dicsekedik, értégtelen; és nem szép tőled, hogy így beszélsz velem — igazán nem szép!

— Jó, jó, ez már megtörtént és nem lehet meg nem történté tenni — válaszul Stella, a vállait felbuzva s a lábával toptintva. De oh, minő kár volt egy ilyen alkalmat elszalasztani!

— Én nem látok arra utat és módot, hogy a Gerti elvitelét ki lehetne kerülni — mondja az anyám, a dologhoz visszatérve. Te olvastad, hogy Andleyné mit mond, Stella — hát te gondold, hogy annak van útja és módja?

— Nem gondolom, azt hiszem, hogy nem tehetünk egyebet, — mondja Stella. — Azt hiszem, hogy azután, a mi anyám és Wardellné között történt, nem mondhatja neki, hogy megváltoztatta a gondolkodását.

— Mit, én mondom meg annak a kö-

zönséges asszonynak, hogy bántalmazhat, a mikor neki tetszik? — Stella, hogy tudnám én azt megtenni, Te nem voltál itt, mert ha itt lettél volna, nem beszélél így velem.

— Ő csak hat hétre vitt volna magával — jegyzem meg; és anyám sokkal hosszabb ideig szándékozik ott maradni.

— Azt könnyen eligazíthatunk volna, te folytathatd volna a tanítást, és nem lett volna nehéz dolog neked egy alvó helyet találni. Ezt Wardellnével eligazíthatunk volna — válaszul Stella. Azonban azt hiszem, hogy ami megtörtént az megtörtént; és miután Andleyné valóban azt kívánja, hogy te elkerüld bennünket — és miután oly kevés barátaink vannak, hogy nem sérthetjük meg őket, — azt hiszem, hogy neked el kell jönnöd; de nem látom, hogy miképpen lesz lehetséges mind a kettőnk, és még anyámat is kiöltöztetni.

Az asztalról felveszi az Andleyné levelet, és ismét átolvassa, aztán hirtelen lecsapja, s egy felfedező diadalával néz rém.

— Gerti! anyám! — kiáltja! Már látom az utját! Látom, hogy miképpen lehet és kell megtenni! Gerti jöhet velünk.

— Jöhet? Neki jönni kell; csak azt nem tudom, hogy, hogy legyen iltöztve — mondja anyám remegő hangon.

— Ezzel már tisztába vagyok. Nem látja anyám, hogy Andleynének nincs fogalma a Gerti koráról? Gerti tizenégy éves volt midőn Andleyné utóljára látta, és nem a gyermekszobában, hanem az iskola szobában. De ugy látszik, hogy Andleyné nem sokat ért a gyermekekhez; azonban, annál jobb hogy ezt a tévedést csinálta. Gerti, neked mindig olyan gyermekes kinézésed volt a kibontott hajjaddal, és nem csudálom, hogy gyermeknek nézett. Tehát szükségtelen vele tudatni, hogy hány éves vagy; remélem anyám, hogy ezt a kérdést el tudja kerülni

urakat is nem annyira jó kedvűk, mint inkább a kényszerűség hozta el. A többiek pedig valószínűleg keveselték azt a szellemi értéket, mit áldozatokért (mert ilyen hidegben megjeleni, elismerni, hogy áldozat) a felolvasók képességétől várhattak.

Ép ezért nem akarunk senkit kárhözváltatni, mert néha az önzésnek is megvan a maga jogosultsága. Megelégedünk azzal, ha konstátálhatjuk, hogy a jelenlévő szép és díszes közönség mindvégig nagy érdeklődést tanúsított a felolvasások iránt és bizonyára kellemesen is szórakozott.

Különböző az irodalmi társaság tagjainak részvétele csak ellentét volt annak a gyakori esetnek, a mikor csupa irodalommal volt tele a terem, de a közönség hiányzott belőle.

Brassai Sámuel fordítását dr. Ferenczy Zoltán tiktár olvasta fel mely után Nagy Mór vendégnek Lénauól néhány sikerült fordított verset adta elő Malonyai Dező másodtitkár. Ezután Sebesi Samu rendes tag humoros felolvasása következett, mely mindig nagy derűtséggel tartotta a közönséget. Sebesi felolvasása végén zajosan megtapsolták. A pompás humorral írt tárczát lapunkban egész terjedelmében közöljük.

Végül Jékey Aladár olvasta fel négy igen szép és hangulatos költeményét, a mely szintén nagy hatást ért el a közönség sorában.

Ezután az elnöklő alelnök: dr. Felméry Lajos egyet. tanár a felolvasó ülést bezárta és a közönség azzal a benyomással távozott hogy egy órával valóban élvezetesen töltött el.

Referáda-féle.

— A polgári dalestélyről. —

jan. 14.

Tekintetes szerkesztő úr! Tudvalevőleg az ilyen referáda-féléket olyan formán szokták kezdeni, hogy: „még fűlemben cseengnek a keringő kedves akkordjai; még hallani vélem köröttem azt a kellemes, édes zsongást, susogást, még érzem azt a bódító, izgató parfüm-illatot, mely a díszes teremben szétárad...” s így tovább.

Ne tessék azonban megdűközni, ha én nem tudok a szővirágok egybehalmazásában ilyen magaslatra emelkedni, sőt éppen egy nagyon is prózai kéréssel fogok hozzá a be-azamolához.

— Szerkesztő úr, kérek egy új kalapot! Ez ugyan nem jár az én riporteri lényemmel, éppen azért szükségesnek tartom, magyarázatot adni a kérésnek. — Igen egyszerű. Én nem akartam elmenni szombaton a polgári dalestélyre, de a szerkesztő úr parancsa folytán mégis csak megjelentem ott, fejemen egy valódi Bolyai-féle új kalappal. A garderoóban előbb gondosan megsimogattam, letörtülgettem, csak azután engedtem felakasztani. Ő, ha én azt akkor engedtem volna — tisztelt szerkesztő úr! — hogy utoljára simogattam, törölgettem... Mert reggelre kelve az én egyetlen, új kalapom nem

ha véletlenül felmerül! Ha a Gerti szoknyái rövidke lesznek, nem kívánom tőle többet mint, hogy olyan csinos és egyszerű ruhái legyenek, a melyeket az iskolás leányok viselnek, de a hajadat ismét kibontva s a vállaidon logva kell hordanod — e nélkül nem járná.

— Stella! — kiáltom, megrémülve a gondolatról.

En, egy tizenkilenc éves leány, a család kenyérkeresője, az ifjúság komoly és felelős tanítónéja, rövid ruhákban járjak, mint egy tizenöt éves bakfi, s a hajamat firtókben viseljem! Érzem, hogy mára pusztán gondolatára elhalványulok.

De nemokára irózzattal látom, hogy ez nem csak elmefutás, sorom kéllehetetlenné el van döntve, nem használ többé semmi kérelem, tudom, hogy midőn anyám és Stella együtt feltesznek magukban valamit, mi szokott történni.

— Anyám — kiáltom rémüléssel lázadva fel ellentük — soha — soha sem tudok abba beleegyezni! Engedje, hogy itt maradjak, s valamelyik félreútcának a szegletén elrejtsem magamat, én nem fogok sokba keltülni, és azelőtt míg maguk mulatnak, foglalkozást keresek.

De ne — oh, ne gondoljon többé arra, hogy belőlem csufot üzenek! Nem tudnám elviselni — öngyilkosságot követnék el mielőtt egy napot töltök ottan!

Az anyám a család és bosszúság miatt sirva fakad, s azt mondja:

— Oh, Gerti, Gerti, így már igazán nem tudom mit csináljak, annyira bizonyos, hogy nálammál szerencsétlenebb teremtes soha sem volt a világon!

Az anyám bánta megindít, mert dacára, hogy családomnak terheire vagyok, szívem nem oly kemény mint az aczél. Egyenesen ülök a székeken, elkeseredésben leereszem a hajamat a vállaimra, s nem tudom elképzelni, hogy a sors miért volt oly kegyetlen hozzám, hogy ilyen kellemetlen helyzetbe hozzon.

(Folyt. köv.)

volt sehol. Illetve valahol volt, csak nem nálam.

„Eltűnt, visszajöhetetlenül...”

Hogy én mit éreztem, midőn a fogason az én elegáns, új, könnyű kalapom helyett egy iszonyú nagy, bevert tetejű, rongyos szélű, köcsögöt, nem! egy zaisos, vagy jobban mondva fagygyas — bögrét találtam: azt „emberi nyelven lefesteni nem lehet.”

Ime, tekintetes szerkesztő úr, ezért mondom én, hogy: kérek egy új kalapot. Mert ha rám nem parancsol, hogy elmenjek a dalestélyre, még most is az én fejemen büszkélkedne az a kalap.

Igy vegyül bele az örömbé az üröm.

Mert ennek az én referádamnak van ám ennél kellemesebb oldala is. Így első sorban mindjárt kimondhatom azt, hogy a dalestély minden tekintetben szépen sikerült s az ott megjelentek kivétel nélkül jól mulattak.

A műsor egyes számai tetszésre találtak; nem is csoda, a dalestélynek olyan karmestere van, a ki énekel is, zongorázik is, meg — ahol kell, a szöveget is sugja az előadónak, na hát egy ilyen ember vezetésével a dalestély sikerét el nem érni.

Nem is csodálom, hogy a karmester úr, — biztos tudatában annak, hogy a darabok kellően be vannak gyakorolva, nem tartotta szükségesnek egyáltalában a taktust ütni, hanem kényelmesen hátraette kezeit, míg a dalestély énekel.

Nem rossz mutatvány, kivált ilyen tréfa estély alkalmából, ujak pedig — elég új. Hogy azonban műtörték részéről a daloskörök vezetésénél „hasznos ujtás” — képen elfogadtaték, abban Tamás vagyok.

Legnagyobb hatást természetesen a Káhl János és Tüske Pál által „fordított” operette tette, melyet zongorakísérettel adott elő a dalestély. Ütötték is mellette eléggé a nagy dobot.

Azután aztán következett egy reggelig tartó, kiváló jókedvű tánc az ifjúság részéről. Csikái huzta magyarosan ügyesen Jó banda, maholnap tán legjobban Kolozsváron, lehetetlen a muzsikájukra nem táncolni. Kivált, ha még hozzá ott van az a sok szép, kedves leány... Bizony még én is táncoltam, a mi ritka dolog nálam mióta váltó adósságom van. Elég jó fogadtatásban részesültem a lányok részéről, részint talán azért, mert rájuk ijesztettem, hogy ha megharagitanak: kiírom őket az újságba... Megnyugtatóan azonban itt eleve kijentem, hogy én egy cseppet sem haragszom rájuk, (szép is volna 28 esztendővel!) s nem is „írom ki” őket. De már azokat a szép, kedves mamákat, a kik még szebb és kedvesebb lányait odahozták őket, már kiírom.

Ott láttam: Benigni Sámuelné, Vincze Istváné, Hirschfeld Lajosné, Hirschfeld Sándorné, Hutter Samuné, Strócz Andrásné, Dali Mihályné, Székely Józsefné, Kerekes Jánosné, Gombos Károlyné, Babicsné, Gaál Józsefné, Székely Józsefné, öz. Gaál Jánosné, Simcsik Jánosné, Klimes Károlyné, Thomán Ferenczné, Marczinkevics Ignáczné, stb. stb. urasszonyokat.

Ha a szépnem szépen volt képviselve, de az „Ellenzék” is kitett magáért. Jó magamon kívül ugyanis ott láttam egy éjfél-fél megjelenni Szemléző kollégámat is, ki kritikus kék szemtűvegén keresztül szemlélgette a társaságot nagy lelki gyönyörűséggel s annyira föllekesedett, hogy szűnőre alatt okvetlenül pohárköszöntőt akart mondani a hölgyekre. Szerencsére nem engedték szóhoz jutni.

S hihetetlen, de való, még Tüske Pál is felállított oda. Egy kicsit el volt keseredve — szokása szerint s régi jó szikulus nóták eldudolásával könnyített szíve keservén jó kis társaságban. Bizonyosan még nem érkezett ki az 500-ik előfizetője, ezt kesérgi — szegény.

Boldog ember! 500 előfizetőről mer ábrándozni ma, s még csak a kalapját is viszik el!)

Igen! — Szerkesztő úr, ne feledjük azt a kalapot...

KACZAGÁNY.

MINDENFÉLE.

Kolozsvárt, január 16.

— „Bethlen Gábor” erdélyi protestáns társulat Kolozsvárt. A vármegyeház termében szombaton este érkezett volt Horváth Kálmán kir. táblabíró elnöklése alatt, hol egy protestáns belmissiói társulat alapszabályait vitatták meg; melynek czélya az egyház és vallás iránt való általános buzgósnak tevékenység és példaadás által való felelőssége s a vallásérköltésiség ápolása és fejlesztése. Az

*) Mert valószínűleg nem volt kalapja.

Szedő.

egyház hívei közt az egyetértés fejlesztése és a más hitfelekezetekhez tartozókkal a békeesség fenntartása. — Pár órai eszmecsere után az alapszabály teljesen megállapítva lett. A felolvasások már e téli folyamán kezdődtek veendő.

— Farsang második vásárnapja volt tegnap, mely egyúttal a vidámság napja is volt. Szombaton este az iparosok mulatsága hozott egy helybe sok közönséget, tegnap este pedig vendéglőbe, magánházakba, hol a házi és batus bálok sora megkezdődött, jöttek össze jó emberek, ifjak és vének, hogy karneval vidám perczeken öröm poharárt kellemes társaságban ültesék. A tegnap este a vendéglők igen látogatottak voltak. A központi szálloda, a Bogyó-terme, valamint a vasúti vendéglő, hol most jó sőt mérnek, látogatott volt. Legszébb közönsége volt a Benigni palota vendéglőjének hol az ereklje muzeum s a „Történelmi Lapok” szép társasága zsufoláig megtöltötte a termet.

— A befagyott kutak. A vízvezetési kutak közül igen sok alaposan befagyott. Van azonban olyan is, — például a főtér az „Orbán” kávéház közelében, a melyik bőven ontja dus áldásának csöppjeit. És a mint a hideg okozta azt, hogy egy-némely kut alaposan befagyott, azoképen a hideg okozta azt is, hogy egy némely kut kiöntött és dícsó jégpályát alkotott csiszonzó gyermekek nagy gyönyörűségére. Nagy elismeréssel vesszük tudomásul, hogy valami végtelennél kegyes hanyagság így gondoskodik a jó kedvt ifjúságról, azonban mégis kijelentjük, hogy a vízvezetési kutak nem csak el vannak hanyagolva, nem csak a véletlenre és az égietekre van a gondozások bízva, hanem alapszában rosszul van csinálva. A hatóság, vagy a tanács, a mely a y is okosabb akar lenni mindenkinél, — ennél a vállalkozásnál is bele-vasárolt, mint Bertók a csikba. És, hogy annál több legyen a hanyagság vádja azt is ime kijelentjük, hogy a hidrások úgy vannak gondozva, hogy tűz esetén pályázatok kell hirdetni arra nézve, hogy ki fedez fel egy használható állapotban levő hidrassot. Erre a kut históriára miután felhívjuk a közönség figyelmét kérjük: sziveskedjék velünk, egyetemben dícsírni a halhatatlan érdemű hatóságot.

— A kolozsvári lövész egyet éléd, úgy látszik. Intézői már év-ekkel ezelőtt bele untak volt az egyet ügyeinek elvitélre irányuló munkába s most a hatóság vette kezébe a dolgot. Ez ügyről a következők felhívást tettük: „A kolozsvári polgári lövész egyet egy rendkívüli közgyűlésnek megtartását határoztam el, az okból felhívatom a t. cz egyetli tagok arra, hogy 1893. február hó 15-ik napjáig alólírotnál jelenlegi tartózkodások helyét bejelenteni, valamint közgyűlést jogaik gyakorolhatása céljából részvegyeiket, esetleg az azokra vonatkozó jogutódok vagy engedményezési igazolványait, kamutatókat sziveskedjenek. Kolozsvárt, 1893. január hó 5-én Bibach Géza, polgármester, mint az egyet által kiküldött bizottság elnöke.”

— A kolozsvári kör, január hó 14-iki első háziestélye, minden tekintetben kitűnően sikerült. A feszelen hangulat és kitűnő tánczkedv, a kora reggeli órákig tartó együttlét a megjelenteket. A válogatott hangyalkosnegról az alábbi névsort adhatjuk. A szónokok: Balla Lászlóné, Benkő Mártonné, Boér Sándorné, öz. Bogdán Istvánné, Csizsár Gyuláné, Ferenczy Miklósné, Korbuli Józsefné, Lészár Aurélné, öz. László Józsefné, Péterfi Domokosné, Schilling Rudolfné, Szathmáry Elekné, öz. Szappanos Józsefné, Tamásy Istvánné, Vikol Antalné. Leányok: Balla Ilona, Békéssy Lila és Anna, Boér Margit, Bogdán Róza, Fekete Ilona, Fosztó Aranka, László Gizella, Márton Katinika, Medgyesi Pepi, Pozsonyi Juliika, Schilling nővérek, Szathmáry Ilonka, Szappanos Vilma, Vikol Róza és Teréz.

— Brassai bácsi és a „czigány miatyánk.” Czigány miatyánk alatt nem az ur imádságát kell érteni. Ez a miatyánk 7, vagy 9 karikából áll, mely karikák egy vaspántra vannak mozgathatólag egyes sorban elhelyezve. E karikákat egy hosszúkás, vég nélküli vetélőre kell, hogy felszedje, a ki tudja. De ez nem olyan könnyű ám, hogy azt mindenki tudja. Az egyik szélső karikát hetvenhét-szer kell fel és lerakni, a mi a másik szélső 7-ik karikát is fel vagy leteheti. Tehát nemcsak pontos számítás, hanem nagy türelem is kíván a kezelésre. Ennek a czigány miatyánknak érdekes története is van, a mely a régi idők igazságszolgáltatására vet világot. Valami elkövetett hibá miatt akasztófára ítélték ugyanis egy czigányt. Megkegyelmezését ahhoz a feltételhez kötötték, hogy a karikákat annak rendi és módja szerint rakja fel és szedje le. A leleményes eszt czigány megtudta ezt cselekedni és ezért kegyelmet kapott. E czigány miatyánkból két darabot, egyet 7, egyet 9 karikával készítettett magának nem régebben az öreg tudós. A két czigány miatyánkot De m-jén Agoston, műlakatos készítette el Brassai bácsinak. A czigány miatyánk magyar találmány és magyar elmés szerkesztő játék-szer.

— Az „orosz leány-quartett” (Röder-testvérek) hangversenye iránt, mely színházunkban ma este lesz megtartva, a közönség nagy érdeklődést tanúsít, úgy, hogy a telt ház biztosra vehető. Ehhez nagyban hozzájárul az a körülmény, hogy az igazgatóság a hangversenyt, az előre látható nagy érdeklődés és felemelt helyárok dacára, bérlet folyamban adja. Ep ugy bérletfolyamban lesz megtartva holnap, kedden, Verő György „A szultán” cz. operette-jének első előadása, Varney („Tiszturak a zárdában” cz. operette szerzője) új operette-jét, „Fanczon asszony leánya”-t, melynek czimszerepét a népszínházban Kürty Klára játssza, meghozta színházunk igazgatósága, s már a napokban megkezdik belőle a próbákat. Együtt lépéseket tett Strauss J. legújabb operette-jének „Ninetta hercegnő”-nek megszerzése végett.

— Halálozások. Paal Ferencz állami tanítóképezei igazgató sulyos csapás érte; öz. Paal Andrásné Krausz Zsuzsánna életének 82-ik, özvegyiségének 41-ik évében f. hó 16-án reggel 8 órakor, hosszas szenvedés után Kolozsvárt megszűnt élni. — Szilágyi Ágnes özvegy Zeidler Ferencné életének 81-ik, özvegyiségének több mint ötvenedik évében, folyó hó 15-én elhunyt.

— A siketnémák kolozsvári intézete javára Kolozsvármegye közönsége az általa tenni szándékol 3000 ftos ágyalapítványt III-ik részletében, a folyó évben is 200 ftot küldött. A megye nemess közönsége már 600 ftot adott az alapítványba. Vajha hazánk különösen az erdélyi részek többi megyéi és követnék ezen nemess példát, mert ez által a szerencsétlen siketnémák sorsán előnyösen lenne segítve.

— Tüske Pál könyvére előzetlek: Nyegrucz Lukács, Marcinkievicz Ignác, Gergely Kálmán, Juhos József, Kondász Dániel, Kerekes János, Schuller Sándor, Schmiel Dávid, Elek Gyula, Albert Károly, Pap Károly, és Horváth József (Alsó-Zsuk). Előjegyzettek Ágoston Béla és Botár Béla, Csernyánszky Lajos.

— Darab változás. Holnap aszínházban nem a hirdett „Szultán”, hanem — közbejött akadályok miatt — „Claude asszony” megy.

— A Kertészeti-egyesület f. hó 18-án (szerdán) d. u. 3 órakor választmányi ülést tart a városházánál, melyre a t. tagok ezennel meghívotak. Az alapítók állandó tagjai a választmányban.

— Birtokrendezés Erdélyben. Az ország erdélyi részeiben, továbbá a volt Krasszina, Középsőolónk, Zarándmegyék és a volt Kovárvidek területén a birtokrendezési, különösen pedig az urbéri elközlönítése, az arányosítási és a tagosítási ügyekben következő eljárás tárgyjában a belügyi, földmívelési, igazságügyi és pénzügyi miniszterek 356 — 1893. igazságügyminiszteri szám alatt egy terjedelmű, 150 §-ból álló utasítást bocsátottak ki, melyik a főnemített ügyek gyors, egyszerű és sikeres lebonyolítására utmutatóul fog szolgálni, hogy a birtokrendezésnek jogi és gazdasági szempontból annyira fontos művelete mennél hamarabb és az érdekeknek, lehető támogatásával kifejezésre jusson. Az utasítást számos iromány-peldájával együtt az igazságügyminiszterium hivatalos lapja az igazságügyi közlöny egész terjedelmében közli holnap számban.

— Jégsport. Tegnap délután a kolozsvári sétányi jégpályán katona zene játszott. A pályán nagyon szép közönség gyűlt össze s a sport híveinek a parton is igen szép számú néző közönsége akadt.

— Új fajta emlékkönyv. Eddig olyan albumokat volt szokás az ismerősök elé tenni, melyekbe emlékmondatokat, verseket kellett írni. Most már olyan emlékkönyvekbe iratnak a hölgyek, melyekbe valamely étel készítését kell bejegyezni, a férfiaknak pedig valami házi orvosságot. Ezek az albumok praktikusabbak is.

— Hideg Gyulafehérvárt. Az „Ellenzék” jan. 14-iki számban közölték kolozsvári hidegre reflectálva, abban a nem igen szerencsés helyzetben vagyunk Gyulafehérvárt, hogy mi nagyobb hideggel dicsédkelhettünk. Itt jan. 9 és 10-én reggel fél 7 órakor 23 fok R. volt, délnél 12 fok, este 15 fok. Azután emelkedett a hőmérő. Január tizenegyedikén azonban reggel huzsonhárom fokra szállott le délnél 15 fok, este 19 fok. Vasárnap reggelre igen nagy hidegtől féltünk, de az éj egy kissé befelhitett s így reggelre 15 fokig emelkedett.

A szegények között a szűkséglet nagy; ez okból kéregetést indítottak.

— A nagyváradi asszonyháboru. Nagyváradról jelentik nekünk, hogy Hieronymi Károly belügyminiszter távirat útján magához kéri Beöthy Andort, biharmegyei alispánt, hogy előzővel is megtudakolja tőle, milyen hangulatot keltett rendele a biharmegyei négyesületben. Az alispán azonban sulyos betegsége miatt nem nehet fel a miniszterhez. Ugyancsak Nagyváradról írja levelezők, hogy a holnap reformátusok báljára Tisza Kálmánét is várják. A városban mozgalom indult meg, hogy fáklyamenetet rendezzenek báró Gerliczén ellenfelének.

— A polgári házasság ellen. Mint levelzünk írja, erős agitáció működik Komáromban is a polgári házasság ellen. Molnár János apát-plébános ugyanis a katolikus autonomia tagjai közt aláírási ívet közzétett, melyben felhívja a híveket, hogy

azt minél többen írják alá és tiltakozásukat ily módon fejezzék ki a polgári házasság behozatala ellen. A polgárság egy része azonban megtagadta az ív aláírását. Mianazonáltal már eddig közel 800 aláírás van.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” eredeti távirata.)

Országgyűlés.

Budapest, jan. 13.

A ház mai ülésén folytatták a belügyi tárcza költségvetését.

Első szónok Babó Emil függetlenségi párti képviselő volt, ki behatóan kritizálta a közigazgatás mizeriáit.

Babó Emil után Bessenyei Ferencz szólalt fel, ki gyakorla i és összetartó munkálkodásra hívja fel a pártokat. Majd híven eseteli a közigazgatás bajait s azt kívánja, hogy egyaránt büntetessenek azok, a kik a nemzeti és felekezeti békét megvárják, bármily magas állásu egyének legyenek.

Ezután Bartók Lajos, a 48-as párt kiváló tagja tartott nagyhatású beszédet. Használópen bonczék alá vette a közigazgatás hibáit, elítélte az uralkodó rendszert s ostorozta a főispáni bűnöket.

Ezután Pázmándy Dénes állott fel. Előhozta a nagyváradi nőegylet harczát, melyre Hieronymi presztót gyakorolt.

A belügyminiszter ezen eljárása — ugymond Pázmándy, törvénytelen és immorális.

Erre Hieronymi belügyminiszter kijelentette, hogy ő csak az alispánhoz intézett leiratában véleményezte az árvaház kettéválasztását a főmerült éles ellentétek miatt.

Arra hivatkozik, hogy ilyen intézkedésre van példa a multban is.

Pázmándy tagadja azt, hogy a miniszternek törvényes joga volna az egyletek belügyeibe avatkozni.

Szemére veti Hieronyminek, hogy Gerliczénhez elküldte Jekelfalussyt, sőt maga is elment hozzá, hogy rábeszélje.

Hieronymi erre kijelenti, hogy Gerliczén többször kért kihallgatást egy barátja által, de elfoglaltsága miatt nem fogadhatta el, hanem inkább meglátogatata a barátjánál őt. (Ugy látszik, hogy a belügyminiszter urnak több ideje van a felek barátjainak lakásán adni kihallgatást, mint a miniszteri hivatalban.)

A nemzeti párt részéről, annak vezére Apponyi Albert gróf szólalt fel s nagy hatású beszédben reflektált a belügyminiszter beszédére, a ki szintén azon nyomdokon jár, miat előde.

Apponyi Albert gróf a közigazgatás legfőbb bajának tartja, hogy a főispánok működése nincs precíziorova.

A főispánok kötelességeiket úgy teljesítik, a mint nekik tetszik.

A hivatalos helyiségüket csak akkor látogatják meg, mikor unalmukban nincs mit csinálniak.

A mostani főispánok csak arra jók, hogy a hatalom kívánságaitminten uton-módon keresztülhajtják s a szabad jogát a polgároknak megszorítsák.

A belügyminiszter válaszlott Apponyi beszédére, de minden hatás nélkül. Véde a főispánokat, de meglátzott beszédjén, hogy proforma kötelességből áll sikra főispánjai mellett.

A főispánok szerinte, a legnagyobb mulasztást abban követik el, hogy a községek adminisztrációt pontosan nem ellenőrzik.

Uj főhercegnő.

Pozsony, jan. 16.

Frigyes főherceg neje ma leánygyermeket szült.

Ez a nyolczadik gyermek a főhercegi családban.

Széchenyi-ünnep.

Budapest, jan. 16.

A Széchenyi-ünnep tegnap fényesen folyt le az akadémiában, Beöthy Zsoltot, Wekerle Sándort, Apponyi Albertet és Csáky Albert felolvasásaiért zajosan üdvözölték.

Oláhok a Rákóczi ellen.

Budapest, jan. 16.

Egyik kávéházban, midőn a katona zenekar a Rákóczi indulót kezdte játszani, a jelelvő oláh tanulók lepiszszegték a zenét. Az egyetem ifjúsága e miatt nagy tüntetésre készul.

Felolós szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segéd-szerkesztő és kiadólaptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

H I R D E T É S E K.

Sz. 39—1893.

60. (8—8)

HIRDETMÉNY.

Kolozs rend. tan. város tulajdonát képező „Sósfürdő vendéglő” az ottani tekepályával együtt 1893. évi február, — esetleg április hó 1-től kezdődleg, — egy, esetleg három évre folyó hó 27-én délelőtt 10 órakor

a város házában — nyilvános árverés útján — bérbe fog adatni.

A feltételek polgármesternél megtekinthetők.

Kolozs rend. tan. város tanácsa,

Kolozs, 1893. évi január hó 5-én.

Zabulik László,
polgármester.

Sz. 398—1892.

63. (1—1)

Árverési hirdetmény.

Alföldi bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közzhír teszi, hogy a topánfalvi kir. járásbíróság 1892. évi 454. és 3115. polg. számú végzése következtében Dr. Pop Lőrincz ügyvéd által képviselt Zsurka Szimion bucsuni lakos javára Zsurka Carolina bisztrai lakos ellen 400 frt s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 314 frt 30 kr-ra becsült házi butorok, tehenek, disznók, szénája, szalonna, csibe stb.-ből álló ingóságok nyilvános árverésen eladandók.

Mely árverésnek a topánfalvi kir. bíróságok 3146—1892. számú végzése folytán 400 frt tőke követelés, ennek 1889. évi április hó 30. napjától járó 8% kamatai, 1% váltó díj és eddig összesen 79 frt 29 kr-ban biróilag már megállapított költségek erejéig, Bisztra községben, alperes lakosán leendő eszközölésére 1893. évi Január hó 26-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is el fognak adatni.

Kelt Topánfalván, 1892. évi január hó 11. napján.

BOSNYÁK GERGELY,
kir. bírósági végrehajtó.

„THE GRESHAM” életbiztosító társaság Londonban.

Magyarosági fiók:

Budapest, Ferencz-

József-tér 5.—6.

a társaság házában.

Ausztriai fiók:

Bécs, Giselastrasse 1.

szám alatt

a társaság házában.

A társaság vagyona 1891. június 30-án Frk. 117,550.797.—

Evi bevétel biztosítások és kamatból

1891. június hó 30-án „ 20,725.259 —

Kifizetések biztosítási és járadéki szer-

ződések s visszavásárlások stb. után

a társaság fennállása óta (1848.) „ 249,314.449 —

A legutóbbi tizenkét havi üzleti idő

alatt a társaságnál „ 61,372.000 —

értékig nyújtattak be ajánlatok, mi

által a társaság fennállása óta be-

nyújtott ajánlatok összértéke „ 1,728,184.555 —

értékre megy. — Prospektusokkal és díjtáblázatokkal, me-

lyek alapján a társaság kötvényeket kiállít, továbbá aján-

latokkal, díjmentesen szolgálnak Erdély minden nagyobb

városában az ügynök urak és az erdélyi vezérügy-

nökség Kolozsvárt, belszen-utca 5., 7. sz.

53. (4—x)

Usak akkor valódi, ha a háromszögű
palack az itt levő sálaggal (vörös és
fekete nyomás sárga papírral) van elzárva

MAAGER VILMOS-fele valódi

M A J O L A J

Maager Vilmostól Bécsben.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgált és
könnyű emészthetőségéről fogva gyermekeknek is különösen
ajánljuk és rendeltük mindaddig, ameddig el nem
szűnik az egész testi szervezet, különösen a mell és tüdő
erősítését, a test súlyának gyarapodását, a medve javítását,
valamint általában a vér tisztítását el akarja érni.
Egy üveg ára 1 forint és kapható a gyári raktárban Bécsben
III/3. ker., Heumarkt 3. valamint az osztr.-magyar monarchia
legtöbb gyógyszerüzletében.

Kolozsvárt kapható: WOLFF J. SZÉKY MIK-
LÓS, Dr. EMBER B., PALÓCZY LAJOS gyógyszer uraknál;
továbbá GERGELY FERENCZ és MISSELBACHER J. B.
kereskedő uraknál.

Főraktár és felállítás az osztr.-magyar monarchia részére:

MAAGER VILMOS, Bécs,
III/3., Heumarkt 3. 15 (15—18)

MECHANIKUS MŰHELY.

Alulírott ezennel a t. cz. közönség tudomására hozom, hogy **Hid-**
utca 9. szám alatt

MECHANIKUS MŰHELYT

rendeztem be,

hol elvállalok mindennemű tudományos, ugyancsak mérnöki, or-
vosi, sebészeti stb. célra szolgáló készülékek és eszközök újból
való készítését és javítását; továbbá bármily rendszerű telephon
berendezések és vezetékek felállítását, valamint hotelek, gyarak,
raktárak, hivatalos helyiségek, magánlakásoknak stb. villamos vi-
lágitással, villamos csengővel, villamos órával, hőmérőket ellen-
őrző készülékkel és tűzjelzővel való berendezését, villamhárítók
felállítását.

Különösen meg kell említenem, minthogy jelenleg mind na-
gyobb és nagyobb elterjedésnek örvend, a **gazdasági czélokra**
szolgáló telephonok felállítását, a melyekhez szükséges
miniszteri engedély elnyerésére, folyamodványok, rajzok és törvény
által meghatározott kellékek elkészítését, illetőleg megszerzését
színtén elvállalom.

Ezen berendezésekről a kellő adatok közlése után **költségve-**
téseket díjmentesen készítek.

Melyek után a t. cz. közönség pártfogását kéri.

VIZI ENDRE,

48. (4—10)

mechanikus.

Lakodalmi és bál meghívók.

Divatos eljegyzési jegyek.

Női és férfi tánczrendek.

Rajz után készült plakátok.

Részvények és záloglevelek.

Műsorok és jelentések.

Névjegyek 25 különböző írásminta szerint.

Napilapok és folyóiratok.

Füzetek és könyvek.

Rovatos ívek, hatósági nyomtatványok.

Fekete és színes falragaszok.

Körlevelek és számlák

izléses kiállításban, olcsó árban

Közművelődés műnyomdai

részvénytársaság,

Telefon szám 6. **Kolozsvárt.** Telefon szám 6.

Vidéki megrendelések gyorsan és

pontosan!

13 (3—x)

MATUTSEK JÓZSEF

— 27. év óta fennálló —

férfi-, női- és gyermek cipész-üzletét

és raktárát áttette

Főter 32. szám alá,

a volt HUTFLESH-éle üzlet helyiségbe.

Megrendelések beküldött mérték vagy lábbeli minta után a legjobb
anyagból és dívat szerint, lehetőleg gyorsan teljesítetnek.

16. (7—x)

MEGHIVÁS.

A maros-ludasi takarékpénztár részvény-
társulat

negyedik rendes évi közgyűlését

1893. évi január hó 29-én (Vasárnap) dél-
előtti 10 órakor

tartja hivatalos helyiségeiben,

melyre a t. részvényes urak tisztelettel meghívattak.

Maros-Ludas, 1893. évi január hó 10-én.

A közgyűlés tárgyal:

1. Az igazgatóság jelentése a társulat múlt évi üzleteiről és az üzlet eredmény feletti javaslatával.
2. A felügyelő-bizottság jelentése az igazgatóság által elkészített évi zármélegről, valamint a nyereség felosztását, illetőleg tett indítványnak megvizsgálásáról.
3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény kiadása iránti határozat.

Mindazon részvényesek, kik ezen közgyűlésen részt venni óhajtanak, felkérem, hogy az alapszabályok 20. §-a szerint részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt folyó évi január hó 28-ig, déli 12 óráig a társulat pénztáránál letétbe eményezni sziveskedjenek. A felügyelő-bizottság által megvizsgált és jóváhagyott évi mérleg folyó évi január hó 20-ik napjától a társulat hivatalos helyiségeiben a részvényeseknek rendelkezésére bocsátatik.

61. (3—8)

Az igazgatóság.

K Ö Z G Y Ű L É S.

Az Udvarhelymegyei

takarékpénztár részvénytársaság

1893. évi Február hó 19-én délelőtti 10 órakor

SZ.UDVARHELYEN, a megyeháza üléstermében tartja

XI-ik Rendes közgyűlését.

TÁRGYSOROZAT:

- I. Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzlet évről s a nyereség felosztására vonatkozó javaslata.
- II. A felügyelő-bizottságnak erre vonatkozó jelentése.
- III. A mérleg megállapítása, az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak és felügyelő-bizottságnak a szabályszerű felmentés megadása.
- IV. Indítványok.
- V. Választás az alapszabályok 26., 27. és 43. §-a értelmében.

A közgyűlésre a tisztelt részvénytulajdonos urak azon figyelemmel hívattak meg, hogy részvényeiket a még le nem járt szelvényeikkel együtt megelőző két napon, az intézet pénztárán este 6 óráig letenni s magukat igazoló jeggyel ellátni sziveskedjenek.

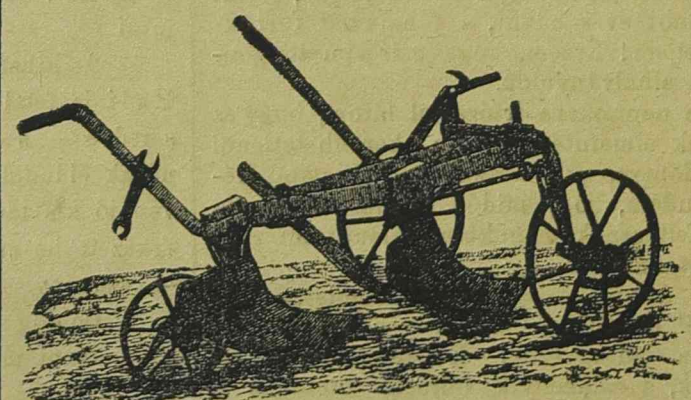
Sz.-Udvarhelyen, 1893. január hó 11-én.

62. (2—2)

Az igazgatóság.

Szép munkát végez, nem farol.

Feltűnő könnyű járata.

Egyszerű szilárd szerkezet.

A legújabb kévassu eke ára 55 frt = 1.0 korona.

SIMONFFI ISTVÁN

mezőgazdasági gépgyára, vas és fémöntődéje

— Kolozsvárt, Kultorda-utca 48. sz. —

Elvállal mindennemű gépek kijavítását.

Elfogad megrendeléseket gőzgépek, gőzsivattyúk, malátaszűrők, malomszerkezetek, kút- és vízvezetékek elkészítésére.

Készlet tart **saját gyártmányai**ból: egyes-, kettős- és három borzadás ekék és taligák, új szerkezetű váltó- vagy hegyi ekék és boronák; továbbá kézi- és járgányos cséplőgépek, szelölő rosták, kukorica morzsolók, szőlő-szűrők, borsajtók és több más gépekből, melyeket a n. é. gazdasági közönség b. figyelmébe ajánl.

Készítményei jóságáért felelősséget vállal.

Árjegyzékek kíváratra bérmentre küldetnek.

64 (1—10)